شعري ټولګه
مینه
مروره
شوه
Download from:aghalibrary.cm
عبدالقادر مجرم
خپرونکی :هیواد ادبي یون کلاسیف الله

بسم الله الرحمن الرحیم

بسم الله الرحمن الرحیم

دکتاب پېژندنه

دکتاب نوم ::: مینه مروره شوه

شاعر ::: عبدالقادرمجرم

خپرونکی ::: هیواد ادبي یون

دچاپ کتابونو شمېر ::: (۵۰۰)

کمپوز ::: شاعرخپله

دپښتی انځور ::: شاعرخپله

چاپ کال ::: 2012 م

هیواد ادبي یون کلاسیف الله

مننه

د دې دوارو پر پښتو مېئنومشرانو لکه

عبدالخالق مندوخېل صاحب

ډېټې سکټري هیلټه کوټه

او

جلال الرحمن شررصاحب

د کندهاراوسپېدونکی چي په نه دید اونه
شناخت يې زما د دې کتاب مالي لګښت
پرخپلواوږو واخيست ......

عبدالقادرمجرم

مننه

- محمدنعیم ازاد صاحب
- حافظ کلیم الله حنفی صاحب
- علې محمد سباؤن صاحب
- امیرمحمدلیکوال
- واجدترېی
- نقیب الله افغان
- عنایت الله اولس مل
- محمدصابر روښان
- سنګریارجوګیزی
- محمداعظیم کاکړصاحب
- عبدالرزاق پښتون
- کامرېډ محمدابراهیم موسی زی
- عبدالقاهر،ډي ایچ او افس کلاسیف الله

چي هروخت یې راسره مینه کړې ده ..

مجرم

تړون

دهغه ستړي په نامه چي زما

د نيمګړي ژوند همسفر دی

عبدالقادر مجرم

"د مروري میني د شعر انځور"

زه فکر کوم چي د کتاب سریزه د کتاب پېژندني پیلامه ګڼل کیږي. چي له لوستونکي سره مرسته وکاندي. او ځیني داسي غوټي ورته و سپړلای شي چي د لیکوال په اند لوستونکي له ستونزو سره مخامخ نه شي. په ځانګړي ډول په شعر کي داسي خوارخیزه کیفیت یا ځرنګوالی دیوه شعر په لوستلو سره کله کله رامنځ ته شي. چي پرته له شاعر څخه د هغه په اړه پریکنده خبره څوك نه شي کولای. خو بیا هم خپل مطلب ورځني تر لاسه کولای شي.

په شعر کي د شاعر موندل که دومره ګران کارنه بربښي نو دومره اسان هم نه دی. که څه هم د شعر په هنداره کي کتل خو د شاعر څهره له ورایه ځرګندوي خو د شاعر د زړه خبري ته رسېدل بیا هم ژوري ځیر کتني ته اړتیا لري. او د شعر ځیر کتنه یا د هغه تل(ژورو) ته رسېدل د شعر پوهني ژور استعداد ځیر کتیا او د فکر غوپې غواړي. چي د شعر ژوروته لوستونکی ورکوز کاندي. او د شعر په دریاب زړه کي ګوهر وموندلای شي. د ښاغلي عبدالقادر مجرم شعر هم په خپل ځان کي یوه دنیا لري . خو ساده ژبه یې ځانګړتیاده چي هېڅ پېچلتیا نه لري . او لوستونکي یې د شعر د دنیا سیل نه

سترې کوي . ديوه ډېر درانه پوهاند کره خبره چي دمتن تر ټولو دپام وړکمزوري داوي . چي سپړني يا شرحه ته اړتيا ولري . د ښاغلي مجرم شعر له دې کمزورۍ بې برخي دی. او دغه هنري ځانګړتيا يې د ډاډ وړ ده.

دا خبره وخت لاپوهانو اٍنلي او جوته کړې ده . چي شعردنورو هنرونو په څنګ کي يو هنر دی . لکه څنګه چي يو پژی جوړوونکی (مجسمه ساز) هنر مند په يوه کاڼي کي په هنري مينه اوتوان د يو چاڅهره جوړوي . او زړه يې پر خپله پنځونه (تخليق)باندي له خپلي هنري چينې څخه د ډاډ په اوبو ځان او بولای شي . نو ځير کتونکی په کاڼي کي له جوړي کړل شوي څېرې څخه د هنرمند د زړه خبره رابر سېره کولای او جوتولای شي، ځيرکتونکی انځوريز هنر په ژور کاته تلي، او بيا يې ارزښت او مرام ټاکي که هنر مند د کاڼي په زړه کي د يوې پېغلي څهره رغولې وي ځيرکتونکی پوهيږي چي هنر مند له څه سره مينه لري . او که د هنر مند په هنري ګوتو په کاڼي کي د بودا يا بوډا پژی رغول شوی وي، ځيرکتونکی ترې جوتولای شي . چي د رغوونکي د زړه ميلان کوم لوري ته دی . شعر هم دومره توان لري . چي د شاعر د زړه خبره انځور کړي . د خپل محبوب کاڼي زړه ته لاره جوړه کړي او د شعر په شاباز(مضراب) يې د زړه درباب پر تارونوباندي د ميني نغمه سور کاندي . او په دغه زمزمه او ګونېدلو سره دومره وس

لري . چي د مېئن زړه هيلي ژوندۍ وساتلای شي .
اولوستونکی ترې د شاعر څهره او ځيرکتونکی يې د زړه تر خبري پوري رسېدلای شي ښاغلی عبدالقادر مجرم هم د ژوند دنړۍ له هغو لارويانو څخه دی . چي د خپل زړه د ږغ د رسولو لپاره يې د شعر لاره غوره کړې او تر خپله وسه پوري يې په دې لاره کي برياليي ګامونه اخستي دي . په ډېر لوی زړه يې د خپلي محبوبې په مخ کي دا ژمنه کړې او ځان يې مسئول ګڼلی دی چي.

کــــومـــــه ورځ که نه ووزه مجرم يمه

ستا ذکر به زما په هر مضمون کي وي

دښاغلي مجرم په شعر لوستلو لوستونکي په ښه ډول د شاعر مينه (محبوبه) جوتولای شي . چي د شاعر مينه د هغه خپله پښتني ټولنه ده . چي د ژوند چاپېريال يې ډېر ځوروونکی دی، بي اجله مرګونی چاپېريال پرکنډواله شوي وطن باندي په خوره شوې تياره کي وېروونکي ږغونه چېري چي د هر وګړي پر مخ بله بڼه پرته وي، د زړونو په کور کي دوير پرکمبله د ميني او عاطفې پاتا اخستله کيږي . په يو داسي چاپېريال کي د ميني ستايل او د ژوند نغمه ژغول چي رښتيا هم په کنډواله کي د پاتي دروازې زنځير شرنګول ښکاري .
چي له مقابل لوري څخه دږغ نه ځوابېدل يې سړی نهيلی

کوي . خو د ښاغلي مجرم مينه په داسي تر هېدونکي چاپېريال کي هم نهيليو ته غاړه نه ږدي . د ژوندانه د هيلو نيالګي دزړه په وينو ساتي . روزنه يې کوي او غوړېدلي ژوند ته يې انتظار باسي . او په دې هيله دی چي .

مـجرم ه ـمېش په دي م ـج ـرم يمه زه

يو وخت به دا نهال شي لويي درخته

د شاعر فکر د ټولني مهالنيز چاپېريال له ځانه سره ساتلی او د ژوند لوړو ژورو او سترو ستومانيو ته يې څرك دی . خيال يې ديوه سپېڅلي مئين غوندي د خپلي ميني د ښه ژوند جوړولو خوبونهويني . چي مينه يې د هيلو په ګرندۍ ساتلو کي مرستندويه ده.

بشپړه پېرۍ ته رسيږي، چي زموږ له خپل وجود څخه دراتروړل شوي برخي د شاعر ذهن د ښکېلاك او ځبېښناك سره په مبارزه يا مقاومت کي بوخت پاته شوی او ګرندی رول يې لرلی دی . چي ډېره برخه يې د خدايي خدمتګار غورځنګ راپنځوونکی ذهن رغوي . چي د ژوند د دې ترلي مکتب وريې پرېښتو شعر پرانيست، او له کبله يې ګڼ شمېر شاعرانو د ټولنيز ژوند په هراړ خيزه څرګندونه او يا دونه سره د ښتني ټولني فکري بهير دراوېښېدو او د ژوند لاري د ځلولو سره د ټول پښتون افغان د يو والي درغ توان هم و

موند. او د پښتون د ټولنيز ژوند د غوښتني د بهير د زړه ړغ يې په ډېره ښه توګه په هم دې ښوونځي کي تدريس او داولس د سيال ژوند لارښود وګرزاوه چي د اولس د فکر پر دښته يې د خپلواکۍ دايښي نيالګي ډېره په زړه پوري پالنه اوروزنه وکړه. او شعر خپل ارزښت په ټولنيز فکر رغولو کي جوت کړی، ښاغلی شاعر مجرم هم د دغه لاري لاروی دی . چي د خپل شعر پر ورغوي يې د ټولنيز ژوند د هيلو ځلنده ډيوې را اخستي چي د نهيليو په تياره کي د ژوند دلوري څرك ورکوي . د هيواد تېر شوي سترسړي (شخصيت) علامه جمال الدين افغان د ژبي د ارزښت په اړه ويلي دي . چي د ملت د پايښت دپاره ژبه ترمذهب لوی اساس اوبنياد دی، نو شعر هم د نورو ادبي اصنافو په څېر وژبه ته په ادبي واك وربخښلو او غوړولو کي درنه او په زړه پوري برخه لري . لکه له زړونو څخه چي دزنګ لېري کېدوتوان لري . هم دغه راز د ملت او ټولني دودانۍ دغه اساسي ستن يا "تمبه" ژبه، د وخت له زنګونو او ښرو څخه ژغورلې ساتي، ښاغلی مجرم هم د ټولني پام د ژبي د هېرېدو او زموږ د بې پامۍ لورته را اړوي . او د ژبي په ارزښت يې د خبرتيا خپله فريضه تر سره کوي . ولي چي د خپلي دندي احساس درلودل او له هغې عهدې څخه دوتلو امکان نه درلودل، يو اذيت ناکه يا دردوونکی څرنګوالی وي چي ښاغلی سليم راز صاحب يې څه داسي څرګندوي چي:

د احساس لـه اذيته

زه لمحه لمحه قتليږم

ښاغلی قادر مجرم هم په دغسي چاپيريال کي خپله تولنه ته داسي پيغور ورکوي :

موږ خو د نورو زده کولې ژبي

د خپلي ژبي ه ـږيدل لفظونه

په پښتو شعر کي داسي پيغورونه ډېر اوږد ژوندلري، چي د پښتو پلار خوشال خان بابا هم دا ګيله کړې چي :

لـه تـازي ژبـه ه ـر ګـوره ښه ده

فارسي هم ډېره په خوند خوږه ده

چايي پـلولـه م ـخ ـه وانـه خست

پـښتـو لاه ـسي بـ ـکره پرته ده

د بابا د زړه درغ او د خپلي ژبي سره مينه ومورږ ته د ملت او تولني په ژوندکي د ژبي ارزښت راپه ګوته کوي . چي د پوهي او ادبي واك خښتنه ژبه د ژوند بار پرووږو تر هره وخته او هره

ځایه پوري ورړلی شي . بابا د نورو ژبو پر خوښولو برسېره په خپله ژبه ویاړ کوي او وایي چي :

پـارسي شـعـر مـي ه ـم زده سلیقه لرم د دواړو

په پښتو کي شعر وایم هر څوك خپل لري ښاغلي

پېغور د"پرېږ غور" لنډون دی . پېغور هغه وخت چاته ورکول کیږي چي خبره د غور وړوي . او هغه ته پرېږ د غور کولو لپاره ویل کیږي . وتولنه ته دغه دژبي د هېرېدو پېغور ډېرو شاعرانو ورکړی دی . چي بیا ډېرودرنو مشرانو داولس د پوهولو وسیله ورځني جوړه کړې لکه محمد ګل خان مومند بابا چي په هره غونډه اوناسته کي به یې په دې شعر د ټولني احساسات راپارول، او پام به یې ژبي ته را اړاوه . چي :

د بل ژبه زده کول که لوی کمال دی

خـپـلـه ژبـه هـېرول بې کمالي ده

پر داسي ورې پېغورونو برسېره چي د ټولني پام یې دې اساسي ارزښت ته راګرزولی دی . او خپل ضمیر یې د ټولني په خیر کولو سره ډاډه کړی او خپله ادبي دنده یې تر خپله وسه پوري تر سره کړې ده .

ښاغلي مجرم په شاعري کي د ننني پښتني ټولني ژوند چي کوموبدمرغيو او ناغېړيو په غېږ کي نيولی دی . د هغو ناوړ تياوو انځور په ټولنيز ډول داسي رغوي چي د کارنده سړيو کاختي په بدبختي اوبې بختي ګڼل، تش په خبرو د هيواد جوړېدوته لاره څارل، غله ته په غله نه ويل، وچاته د بداورد په ګوتو کولو توان نه لرل . خپله تادا (ګناه) پر بل اړول، په خپلو لاسونو د خپل کور نړول، خپل پرېدي ګڼل پرېدي خپل ګڼل، د تربور پوهه او لوړتيا نه زغمل، او د ځان دپاره خنډګڼل، د بېلتانه تور تبخی " تاوه" ترميان تېرېدل، په خوله کي څوژبي لرل، د خپلوانو په وينه ځاني مانۍ ودانول، د ښوونځيو او د هيواد دودانيو ورانول، مانوي ارزښتونه له بېخه کښل،له پوهي اوزدکړي کرکه کول، د عصري علومو يا دټولني په پر مختګ کي د ملا او مذهب درېدل يا درول، له کتابه لېري پاته کېدل...... او داسي ګڼ شمېر ناروغۍ راپه ګوته کوي چي زموږ د ټولني ژوند يې په غېږ کي نيولی او مرګونی کړی دی .

او له دې ناروغيو څخه يې د ټولنيز ژوند د ژغورني ږغ د شعر منځپانګه رغوي . اولس ته په خپلو ګرېوانونو کي د خپل وجدان دا ورېدو ږغ کوي. چي د ځان ځانۍ له ميخانې څخه هم دغه ږغ د ټولني دراايستلو توان لري، چي :

جام په لاس په ميخانه کي ناګهانه ږغ راوشو

اي لـه ځانه څخه ورکه لـه ګريوانه ړغ راوشو

او يا دا هيله چي ښاغلي مجرم د قام د راتلونکي ژوند په اړه خومره فکر جن او ورسره د زړه خواله څرګندوي چي ټولني ته په کارده چي زدکړې او علم ته لاره ومومي، وايي :

دغه چي مورشي دغه مور به وي د قام مستقبل

نن چي کتاب د يوې پېغـــلي په لاسو کي وينم

د نن د آسيا دزړه د مورکۍ په درد خبردی چي زوی يې ځان ته د بل لپاره وژونکې لاره خپله کړې ده، آن چي ځان هم ......چي :

پښتنه مور کور کي نقلونه کوي غـړي کوي

زوی يې د بل لپاره جنګ کوي او مړي کوي

شخصاً يا د شاعر په ځاني اړه د نور څه ويلو توان نه لرم او يوازي پردې خبره بسنه کوم چي ښاغلی مجرم د خوشال بابا د دې شعر بشپړ انځور دی، چي :

که فلك دي د زمري په خوله کي ورکا

د زمري په خوله کي مه پوپېږده همت

له لوستونکو څخه د ښاغلي مجرم چي ماپه خوله هيڅ کله ورته مجرم نه دي ويلي خو په ليك كي مودا مجبوري راتر غاړي وه . د شعر د لوست هيله کوم . چي تاسو يې شعر ولولی . او په شعر کي يې د خپلي ټولني د انځور تر کتلو او څارنه وروسته د هغوګڼ شمېر ناروغيو ناوړو دودونو مظالمو او بې عدالتيو په مخ نيوي کي په مېړانه برخه ولری . چي دلوړ همته او شعور لرونکي شاعر عبدالقادر مجرم غوندي ګڼ شمېر خواخوږو شاعرانو راپه ګوته کړي او څرګندي کړي دي . تر ټولو شعرونو لوستلو له مخه د دې شعرونو په لوست د کتاب د لوستلو پيل وکړی، چي :

بـې پامـه سترګي رانــه واووښتې پرلور د ښکلو

مـــاه ـم دشيخ غـــوندي تقـوا کولـه نه مي وکړه

لاس مي اوچت کړی ستا دپاره لاس مي ونيوی چـا

پــرون مـــي ستاپه حق کي دعا کوله نه مي وکړه

پـر دې مـــي وژني که مي بل جرم مجرم کړی دی .

سـتا پـه رضـا بـه مي رضا ڪـولــه نه مي وکړه .

د ټول پښتون د عصري علومو چي په خپله ژبه کي يې وکړلای شي. او له نورو ژبو څخه ډېره شتمني خپلي ژبي ته راوړي، په هيله .

محمد نعيم آزاد

غورځنګ دوتر، کوټه پښتونخوا

☼

یــو زما زړګی دی چــي مـرګ نـه مني

بل کوم داسي شی دی چي مرګ نه مني

یـا خـو جنـازې پـه ستـــرګو نه ویني

یا خو لـېونـی دی چــي مرګ نه منـي

پس لــه مـــرګه زمـا پـه قبــر ولیکی

دا هغـه سړی دی چي مـرګ نـه منـي

راشه اوس یې و ګـوره چي مړ مي کړ

څ رنګه مرګی دی چي مرګ نـه منــي

یو مجـــرم خـو نه دی چي یې نه مني

داسي ډېر ګډی دی چي مرګ نه مني

✷✷✷✷

☼

پــه درنو خلګـــو کي که سپکــه کېږي

دا فیصــله یې هم چابکــه کېږي

جُرم یې کړی دی خو ویې بخښنه

داسي کارو نه له هلکه کېږي

چي تهول اختیار ور سره وي د کلي

ګیله به خود بیا له ملکه کېږي

په ښکُلېدو کي دي سکون وینمه

زړګی مي ګُلي تاته ځکه کېږي

مجرمه څوك یې پلتهنه وکړي

دښمني تل دلته له شکه کېږي

✷✷✷✷

☼

اشـناپه خپلـه مجـبوري بانـدي اشـناڅـنګـه کـړي

داچـي پـه نـه څـه مـروردی داپـخلاڅنګـه کـړي

یـومـزدوري کـوي اوکـورتـه يې وړي دواړه ویـنم

بل ورته ناست دی پردي سوچ کوي داغلاڅنګه کړي ؟

پـه دي ظالـــمه اوجـابــره زمــانـه کـي غـریب

ورتــه حــیران یم دمــاښام ډوډی پیداڅنګـه کـړي ؟

زه خـــویـــوزه یم ځـم څـادربـه پـراُوړو واچـــوم

دی بـه داخــپل پاســته لاسونه اوکلاڅنګـه کـړي؟

چي پرکرسۍ دعدالت مجــرمه ناست دی مجـرم

مجـــرم ســړی به نو مجـــرم سړی سزاڅنګـه کـړي؟

✷✷✷✷

☼

بیــابه یې نورهم کاروي ارمان خــو خپل ولیکي

شــاعــرکه داسي څولفــظونـــه مـدلل ولیکي

دومره دي وکړي چي په شګو کي په خپلو ګوتو

نامه دي زما لکه مجنون که یې منل ولیکي

زما شپونکی خیال چي ستومانه شي نوکښېني ورته

کــروښی[1] را واخـلي پرهغـــه څــلي منــزل ولیکي

یو درد لري ښکاره کوي یې نه چي راز پاته شي

څوك چي له خپل نامه سره یوبل ولیکي

ضـرور بـه ستـا د خــولو ذکـر پکښــي وي مــزدوره

مجـــرم کـه هـرڅــومره شعـــرونه پر اُوربل ولیکي

✷✷✷✷

[1] هغه کانی چي رنګ اچوي

خــود وه خــوږه چــي تـا و مـا او مـا تـا تـه خــوږه

دا خـــوږه ګـــوږه وه د چـا او چـا و چـا تـه خــوږه

مائیګـر تالیدی ماښام شو تروږمۍ جوړه شوه

شپه ښه پخه شوه بیا یې ماته وسبا ته خـوږه

په زلـزله کـي زلـزله وه ښــوریدلـه مځکــه

وراني په دې شوه چي جتکه یې هري خوا ته خوږه

یـو چـا وئیل ورشـه و قـام تـه دغـه زیری ورکـړه

خـوب مـي لیدلـی دی دجنګ لښکـرو مـا تـه خـوږه

نن زه د هغـو ورځـو شـپو لـه تا نـه غـوارم حساب

کـه دې پـه یاد وي مـا ډوډۍ د خـونـو شـا تـه خـوږه

تــا سمـــندر د بـدبخـــتۍ مجــــرمــه ولـیدلــی

هــره څــپه یې وه پښــتون او پښــتونخـوا تـه خـوږه

انځـور يې داسي راته جوړکـړه انځـور ګره ياره

لکــه لــه ما چــي وي پــه نــه څــه مــروره ياره

اوس مي لاهم بې صـبره بولې صبرځه رنګـه وي

يـو پـوره کال دى لــه اخـــتره ، تـر اخـــتره ياره

له ناوسـىٍ خو(شـــهو خور او مور ده) اوري که نه

دا يـــو مـــتل دى مـــتل واوره زوروره ياره

چـي زر بــه قــام د ازادىٍ د لمر شغلـې وويـني

دغـه خـبري ستا د خـولې دي څُـله وره ياره

خـپله لـرم لـه دي شــرمېږم ځکه چپ پاتې شم

ژوندون په خداى درسره ګران دى ړيره وره ياره

ته چي سړى سړى مجرم بولې دا راز دى که څه ؟

يې خـو پر سـد لـيونى نه ښـکارې قادره ياره

☼

سوال د توپان وکړم چي راشي بد کرداره یو سي

توپان چي راشي هغه پرېږدي ما له واره یو سي

طبیبه غواړم داسي څه چي دغه دواړه کوي

چي هم پر هاروي هم دردونه له پرهاره یو سي

په ژوند مي نه کوي چي هر څه مي تر جار کړو هغه

په مرګ مي خدای خبر چي کاڼي له مزاره یو سي

ناکسه خیال به مي نو خود په لوري ځي د ازل

چي غل وراشي له یو چا څخه تیاره یو سي

ښه ورته ګورم ښه يې وینم بیا هم نه یم مجرم

د خولې ګوله یوڅوك د كلي له یو خواره یوسي

✷✷✷✷

تر قدمونو مي يو ډېر ښکلی تصوير لاندي کړی
د وخت ګېڅو مي ګوره سترګي که ضمير لاندي کړی

د وخت شاهين وينم چي وَس کوي وزري وهي
ځان رسوي زاڼي وهي ، که يې ځنځير لاندي کړی

څه دی چي غل يم له هغو څخه مي غلا کړې ده
چا چي ښېخوا له نورو خلکو نه جا ګير لاندي کړی
دغه يو زه يم چا ته ور سم او پر چا وژاړم
د ديار هر ټپری لويه خدايه وير لاندي کړی

د ناکامۍ سندري وايم ورته ژاړم مجرم
دبېلتانه تر بالښته مي ستا تحرير لاندي کړی

✷✷✷✷

مزدور ته

په ډېر همت راوزم

په صداقت راوزم

دجنګ په نیت راوزم

کومه جنګ له هغو خلګو سره

چي ستا د زوی له خو لې ګوله وباسي

او ستا د زوی له لاسه وباسي کتاب او قلم

مزدوري و ګرځوي ستا مزدوره

ستا د تنها کو لاسو خیال نه ساتي

دا ستا د سترې وجود خیال نه ساتي

زه به جنګ ستا د پاره ځنګه وکړم؟

چي ته خپل حق د چا نه نه غوارې

خاموش پاته یې

☼

يو څو خبري نن د خپل زړه پر دېوال ليكمه

يـو څوك راځي ورته په مينــه استقــبال ليكمه

زموږ په ښار كي اوس د خداى بندګان شته اوكه نه ؟

دښار پر ور باندي و هر چا ته دا سوال ليكمه

چي د پخوا تېرې و عدې يې ور په ياد كړم ځكه

لـفظونه دوه پـر بخمـلي نـرم دسمـال ليكمه

وايي هېرېږي ستړې ورځي ستړې شپې له سرې

چي هېر مي نه شي ځكه هر څه د تېر كال ليكمه

مجـرمه داد ماته همېش خلګ پـردې راكوي

زه كه هر څه ليكم نو هغه په كمال ليكمه

✷✷✷✷

☼

نـــــه د روپــــو ، نــه د انــيې ســرې یــم
زه د یــو مستـــي میـــخــانـيې ســرې یـــم

نــوم بــه مـــي نــه واورې پــه خــولــه کـــي د چـا
زه د دې ګـــونـــګـي زمـانـيې ســرې یـــم

کلـــــه پـــر ځـــان بـــانـدي نـاول لیکمـه
کلـــــه دنیـــمـــي افسانـــيې ســـرې یـــم

دا بـــــه لـــــه نـــورو نــــه پـــــو ښتـــنه کــوو
چـي زه د کـــو مـــي پـیمانـــيې ســرې یـــم

لـــه مـــا تـــپوس د ازادۍ مــــه کـــوه
یـمــه مــجـــرم د قـــید خـــانـي ســرې یـــم

✷✷✷✷

په دې مه خو شحاله کېږه چې پر ما يې لاس نيولي

دي د وخت مجبوره خلګ چې پر تا يې لاس نيولي

شا و خوا مه سره ګوره دا متل دی پخوا شوی

کاڼي هغه خلګ ولي چې تر شا يې لاس نيولي

چا چې دوی ته قدر ورکړی د هغوی کړه په شا ده

مېلمانه چې کور بانه شو پر يو چا يې لاس نيولي

چې پروند زما د فکر مخالف و تر هر چا ډېر

نن هغه سرې ته ګوره زما پر خوا يې لاس نيولي

دي ده ټول کړي جرمونه موږ په سترګو باندي وينو

دا مجرم چې آزاد ګرزي پر يو چا يې لاس نيولي

✷✷✷✷

☼

در ځه چي غرو رغو ته لاړ شو غاټول ګل کړی دی

دګلو ضد خزان يې وړي اوس يې لابل کړی دی

دا يو متل دی د غنم له رويه ځوز اُوبه شي

سوال دسپرلي زما په خيال خدای ته بلبل کړی دی

اوس چي په زلفو کي ګلونه هره پېغله ټومبي

په ګلستان کي کار عجب غوندي اتل کړی دی

چي خپله سيمه تر کشمير هم زرغونه کړمه زه

ما دغه کار تر خپله وسه مسلسل کړی دی

چي هسي مري مجرمه مړ شه د حلوا پر دوکان

په دي خو پوهه يې پخوانيو دا متل کړی دی

✷✷✷✷

☼

دابېګانه چي د خپل کلي په کوڅو کي وينم
داسي را ښکاري لکه اُور چي په اُوبو کي وينم

مانا يې دا ده چي منګي به يو له بله و هي
هغه کښتۍ د(نوح توپان) تل په خوبو کي وينم

دغه چي مور شي دغه مور به وي دقام مستقبل
نن چي کتاب د يوې پېغلي په لاسو کي وينم

خدای خبر حق به و حقدارو ته ور ورسوي
همېش بدلون د ثالِثانو په لفظو کي وينم

مجرم په دې يمه مجرم نور مي نو څه کړي دي
ګناه مي دا ده خزانې په خرابو کي وينم

✷✷✷✷

☼

د هجرت په سترګه ځله راته ګورې

د نفرت په سترګه ځله راته ګورې

ته انسان يې دومره نه درسره ښايي

د قدرت په سترګه ځله راته ګورې

فاني شوې لاتر اوسه دنيا نه ده

د قيامت په سترګه ځله راته ګورې

غريبي خو دومره عېب نه ده جانانه

د غربت په سترګه ځله راته ګورې

جرم شوی دی له هر چانه مجبور شوم

د حيرت په سترګه ځله راته ګورې

✷✷✷✷

☼

اوس ك په بده که په ښه را ګوري

په تماشه مي خوا ته ښه را ګوري

خلګ مې ځکه تماشې ته ولاړ

د وخت پالګر چي پال پر پښه را ګوري

په دې وچ دښت کي زرغونه څنګه يم ؟

دوی به مي خود هره ريښه را ګوري

د دوی و مخ ته دی کنډول پيمانه

بنګيان به خود نشه نشه را ګوري

هم خياله نه لري په دغه ښار کي

مجرم چي ځي هره ګوښه را ګوري

✷✷✷✷

☼

لېونی نه وم چي مي هسي پلولې لاري
در تلم تر تا پوري په دې مي خپلولې لاري

زما ګناه نه وه پخپله وه د خلګو ګناه
د هغو مله شو چا چي روغي ورانولې لاري

هغه چي دوی ویئل درنې دي پر هغو لاړمه
حقیقت نه لري په دې خو مي کتلې لاري

تګ او راتګ ور باندي نه وو ورا نېدلې اخیر
له دغه ډاره مي همېش جارو کولې لاري

په نورو نه یمه خبر ځان را معلوم دی مجرم
چي دا مي کار وؤ ، ما په خپله جوړولې لاري

☼

داسپين کړی پټ ، ډکتي وخت دی تورلباس واچوی

زموږ امیر ملا ویئلي دي چي لاس واچوی

چي داسي نه وي په دې توره شپه کي بل کړي څراغ

و یو زور غوندي کړي ته دا اساس واچوی

ډېره په خوند يې دشعورکړه بارکړې پراُوښ

زور نظر و دې تصويرته دعکاس واچوی

په توره نه جنګ په تسبودرسپارم داخو وکړی

راشئ شېخانو د شیطان زړه ته وسواس واچوی

اوس چي سزا در کوي دا مجرمه وويئل تا

د غه پرآس باندي چي سپور دی سپور تر آس واچوی

✷✷✷✷

☼

جام په لاس پــــه میخــــانه کي نـــاګهانه ږغ راوشــو

اي لــه ځــــانه ښخه ورکـه لــــه ګـريوانــه ږغ راوشـو

زه له سترې ژونده تلمه د نصيب له شا ناري شوې

ته روان يې ځې پر لکومه بل ستـــومانه ږغ راوشـو

په دې سوچ کي ورته ورك وم چي يوازي يې څوك نشته

دبدلـــون پــه لورخـــونه ځـــې لــه کاروانه ږغ راوشـو

لـــه ژړا ښخه مي خلاص کـړې پــه خنداکـي راته وايـه

نــورلــه مـاښخه څه غـــوارې لــه اسـمانــه ږغ راوشـــو

دبــاطـن د مجـرم ځـاى راسـره نشته کـه څــه دى هم

دظاهــــره مجــــرم ځــــاى يم لــــه زنــدانه ږغ راوشـو

✷✷✷✷

مينه مروره شوه

عبدالقادرمجرم

☼

په وس مي نه ده ، چي دا دومره بد له ښاره باسم
يم يو سړی ، ورسره خامخا به لاره باسم

خدای خو دي نه کوي که چېري بل چار پېره شواور
درځمه تا له سرو لمبو او له انګاره باسم

چي دی کمي محسوسوي دلته هم شپه وي سهار
ځکه خويويوپه سوکه له دې درباره باسم

غوارم يوځو داسي کسان چي ښې اُوږې ولري
نيت مي دی کړی جنازه دي له د ياره باسم

نه دلته سته نه له مجرم سره تراوسه شوي
ځان دانصاف د اُميدو له انتظاره باسم

✷✷✷✷

☼

نن مي په خوله کي ما تېدل لفظونه

سلامت نه ترې را وتل لفظونه

زه به کچکول لا هم په غاړه يو سم

که په کچکول را ټولېدل لفظونه

موږ خود نورو زده کولې ژبې

د خپلې ژبې هېرېدل لفظونه

ځکه چپ ناست وم څه مي نه ووئيل

هلته په کار وو ، کارېدل لفظونه

ته يې احسان کوې پر چا مجرمه ؟

څه دي چي تا سره پېيل لفظونه؟

✷✷✷✷

☼

په توره نه ، راشئ خبر کړو په قلم ماشومان

چي د دنيا غوندي ژوند وکړي زموږ هم ماشومان

که مي سوالګر بولي سوالګر يمه دا سوال کومه

د درس د پاره کور پر کور را ټو لوم ماشومان

چي په نړۍ کي يې ثاني تر پايه نه شي پيدا

په پښتنانه کور کي به دا رنګه روزم ماشومان

تر ډيوالو د ښو ونځيو او کورو لاندي شو

څه يې راباندي دي چي وژني مو هردم ماشومان

زه خپل ضمير مجرم د دې ذمه وار وګڼلم

دجهالت له ناروغۍ څخه ساتم ماشوم

✷✷✷✷

☼

تا نه کوي سوال غزل غزل زما
څنګه ده مثال غزل غزل زما

تکه توره شپه باندي راغلې ده
خدای دی کړي مشال غزل غزل زما

شعر د پښتو زه ، په دغه نیت لیکم
وائي به دَجال غزل غزل زما

وي خو به خدمت د مورنۍ ژبي
نه دي سي اقوال غزل غزل زما

هره ورځ يې زه مجرم هم نه لیکم
کله مي شي خیال غزل غزل زما

✷✷✷✷

☼

داسي څوك شته ؟ چي په ژوند راشي راله مينه راکړي

چي زه د مرګ شم بيا يې څو کوم كه وينه راکړي

په انتظار يمه دنيا ده پر اُميد ولاړه

يو ورځ به راشي بې وفا خولګۍ به سپينه راکړي

چي مي زړګی ورسره ايښی وو له وخته څخه

هغه سړی دي نن ټوټه له خپله پرينه راکړي

بيا به د تل د پاره پرېږدمه نشه دبنګو

يو څو لونګ كه دا له خپله لونګينه راکړي

چي يې د ميني په الزام باندي مجرم كړمه زه

سزا دي هم پخپله هغه ګلورينه راکړي

✷✷✷✷

☼

دا خو عادت دی ستاله وخته
څوك خېژوي څوك كوزوي له تخته

ور ته حېران يمه پوهېږمه نه
دا زندګي شوه دومره ولي سخته

ډېر له دي ورانو كوڅو سترې شومه
ما پر ودانه كوڅه پېښ كړه بخته

كېدای شي څوك به مي زيارت ته راشي
يو جګ چنار مي كړه و سر ته شنخته

زه بس همېش په دي امېد يم مجرم
يو وخت به دا نهال شي لويه درخته

✷✷✷✷

☼

داڅه دراوی نه وه چي ته به وېرېدلې اشنا

په دروازه کي خو به لږ څه درېدلې اشنا

وائي د دغه مانا دا ده ، چي بېلتون به راشي

خوب مي ليدلی ته په اور راګډېدلې اشنا

ته خو د باز غوندي وزر لرې او ځې په لوړه

ته په دې ورانو کوڅو کله تېرېدلې اشنا

پروند مي يېلي پښې يتم د کلي وليدلی

ځکه مي اوښکي بې اختياره څڅېدلې اشنا

مجرم به تل و خدای ته کښېنمه زاری به کوم

که په دعا ته له بلا نه خلاصېدلې اشنا

✷✷✷✷

☼

پښتنه مور کور کې نفلونه کوي غږي کوي
زوی يې دبل د پاره جنګ کوي او مړي کوي

دا ژبه ور ريبار نن بيا راته ګونګی ولې شو
د يار له خوا راته خبرې اړي اړي کوي

د پرېدو خلګو څه ګِله او فرياد وکړم چاته
راسره ضِد قسم په خدای د مور زوکړي کوي

ما چې کرلي وو ، د علم کرونده کې پرون
دا مې يقين دی چې ګلان به هغه زړي کوي

دا په دې خپلو سترګو وينم په وطن کې مجرم
وسا يې خوري او مزدوري همېشه سترې کوي

✷✷✷✷

☼

زه لکه شمع یو دبل په لاس بلیږم همېش

نور لکه موم پر خپل وجود باندي ویلیږم همېش

د ځان پر بخت باندي مي هیڅ کله ژړلي نه دي

د خپل بد بخته قام پر بخت باندي ژړیږم همېش

نه پرې پوهیږم ولي نه سپړې سمسور ګلونه

زه د باران غوندي پرخپل غولي اوریږم همېش

ښه شو چي ستا په درکي وکړی اشرګرو اتڼ

چي درمعلوم شي زه په دې ګرځ کي اُوسیږم همېش

مجرم د نورو مجرم نه یم د خپل ځان مجرم یم

ځکه د خپل لاس په جوړکړي دار ځړیږم همېش

✷✷✷✷

☼

د ځان مي نۀ کړی خپل سنګر لښکر لرم اوکه نه
اوس به پر دې فکر کوم چي سر لرم اوکه نه

سم دي پر ښنګ در سره ځم تر تا خو پاته نه يم
په دې دي کار څه دی چي زه وزر لرم اوکه نه

نه مي دښمن دی په وهلی نه ليدلی دی چا
چي راسره دی اوس نو زه خنجر لرم اوکه نه

چي هنر مند شم په هنر اسمان ته وخېژمه
په چا مي نه کړی زده هنر ، هنر لرم اوکه نه

مجرم درنيسم په مجرم ، مجرم ، مجرم دی بې کار
په دې دي څه دي چي زه خپل عسکر لرم اوکه نه

✷✷✷✷

اوس نه مځکه ده پرمځکه نه اسمان ځيني اوچت دی
اوس خوهره ورځ محشردی اوس خوهره ورځ قيامت دی

په دوزخ باندي يې وسو ښکلي ښکلي اندامونه
چي په تورو تلو ورشي هغه څه فردوس جنت دی

دجمال،جمال تابع شو په دې نه پوهېږم خلګو
چي ليکلي ازلي دي که چا کړی شرارت دی

د لفظونوجال مي جوړکړ ستا د پاره ورته ناست وم
نور، نو ښه دی اوکه بد دی زما دومره مهارت دی

په يوه ټکي به تا کړي له مجرم څخه محرومه
هلته هر څه کتل کېږي هغه داسي عدالت دی

✷✷✷✷

☼

پوهېږم نه ، غمونه ورځ په ورځ ډېرېږي ولي
خوشالي ځي کمبلي نغاړي کډه کېږي ولي

دارو که نه لرې طبيبه راته ووايه دا
د نورو خوږ زما پر وجود باندې تيرېږي ولي

ښه مې ساتلی نه ، که څه پر دې به غور کوم
زما په روان کاروان کې اوښ وشا ته کېږي ولي

متل خو شوی (پر اوګره دی) خو زه جنګ يادوم
پښتانه وائي سرېده به دا تودېږي ولي

چې رڼا شته او هم يې پېژني بياغله دې ضرور
مجرمه دوی په تاريکه باندې نازېږي ولي

✷✷✷✷

☼

دوی چي مي ريښې ريښې ګريوان په اورکي وسېځي
نه دي په خبرچي خپل مکان په اورکي وسېځي

دا پوښتنه هر وخت زما ضمير کوي له ما څخه
دا هم مينه بولي چي جانان په اور کي وسېځي

پا ته يې ماران شي هغه زما چي مخاليفه وي
خپل غمخواره خلګ مي ارمان په اور کي وسېځي

سم دستي محشرکېږي خو بس دومره وار يې نه کېږي
ما پر دې دنيا لاخپل ايمان په اور کي وسېځي

دوی مي مجرم بولی وائي ولي ته مدام وائې
هغه لېوني دي چي خپل ځان په اور کي وسېځي

✸✸✸✸

☼

خاکه کړم جوړه په خاکه کې چاته درس ورکوم

منم ده‌وکه ده په ده‌وکه کې چاته درس ورکوم

قدرپه دې ما ناخوانده غوندي سړي کړی پیدا

بر ده بېرکه[2] ، په بر بېرکه کې چاته درس ورکوم

پیر ته مي ووئیل حلقه څه ده پیر دا ووئیل

د ېجذبه ده په جذبه کې چاته درس ورکوم

له هغونه یم چې پر بار کېده یې زوی کړم ملا

دی مي عادت سوکه سوکه کي چا ته درس ورکوم

چې هر شاګرد مي د ښې نه وي وجه دا ده مجرم

زه په بېوزله علاقه کې چاته درس ورکوم

[2] خالي میدان

☼

ستا به دا خیال وي زه يې هېر شوم چي زه لاړم اشنا
زه چي دي هروخت يادوم در پسي ژاړم اشنا

زما به ډېره مجبوري وي زه چي داسي کوم
مځکه چي سکنم زما له خوا چي يې در نغاړم اشنا

اب حيات مي ضرورت دی پسي ګرځمه تل
د ناوسۍ عمر تمام دی خضر غواړم اشنا

دا د حالاتو مجبوري ده پرېږ مجبوره يې کړم
نن چي دا تور په سپين کي سپين په تورکي ژباړم اشنا

مجرم ګودر ته يم را غلی د توکرو په نيت
که مات بنګړی وي ، که منګی وي ، زه يې غواړم اشنا

✷✷✷✷

☼

زه يې سور په وينو خوښ يم خامخا کانې راولي
ګوره څه ورباندي و شو خېرخوا کانې راولي

بد دي چا ورسره کړي انتقام له چانه اخلي ؟
چي دښمن ظالم پر خوا د پښتونخوا کانې راولي

تر نظر د شيطان ځلى خپل نصيب کړمه د خپلو
نيت د فرضو راته وکړي راشي بيا کانې راولي

ما و بل ته حواله کړه ما جفا ورسره وکړه
د وطن هره دره دي زما پخوا کانې راولي

اوس نو څنګه ثبوت ورکړم چي مظلوم يم مجرم نه يم
څوک ترمخ راته و لاړدي څوک له شا کانې راولي

✷✷✷✷

☼

اوس يې اندېښنې په دغه څه کې دي

زما يې تصويران په تپاره[3] کې دي

يو ارمان خونه دی چې په خوله وايم

ډېر مې لا په ذهن او په زړه کې دي

څوك چې تر منزله رسېدل غواړي

هغو ته لا پاته ډېرې مځکې دي

بد ګمان به څه ور باندې وکړمه

دلته خو چې ښکارې ملايکې دي

سم دستې مجرم راسره نشته څه

هر څه مې د خيال په اواره کې دي

[3] دتيبونو په منځ کې دکمس جېب

☼

راځي په سېل زما غولي ته دوی ګوري ږلی

دلته له ډېره وخته اوري تکي توري ږلی

هره کوڅه په خپلو هسکو دېوالو ډکه شوه

ټول دېوالونه يې راڼګ کړو پله پوري ږلی

چي څه وو تللي هغه بېرته راتلی نشي ورته

په کور کي نه پرېږ دي چي وځي دلي دوري ږلی

اوس خو لالمر په وروه نه وي موږ دننه يو ټول

دا مي باور شي چي بيا راغله او بيا اوري ږلی

دومره يې زه عبدالقادرمجرم کمزوری کړمه

تر نظر زما راځي په شپه د اسمان ستوري ږلی

✷✷✷✷

☼

دوخت په ښار کي که ما پلوري او خرڅيږمه زه
په يو قيمت يم نه ټيټيږم نه لوړيږمه زه

لکه زړه ونه ريشي مي خاورو ، وخوړلې
باد چي له هره لوري راشي په نړيږمه زه

شي دي راپورته هديرې دي کړي ناري د مغل
ورسره ضد کوم په توره شپه تيريږمه زه

د مځکي سر په ستمګرو ډك شو ټيکه نشته
کله چي يو ځای بل ځای اړوم ، باريږمه زه

ستا د منت تر مړوندو د خاورو ښه دی بالښت
د خيال ځانګو لرم مجرم پې کي ويديږمه زه

✷✷✷✷

☼

پکار خو دا ده چي له تانه مرور شي سړی
چي داسي وکړي ، نشته څوك چا ته به ورشي سړی ؟

و ژورتیا ته د ساده توري حیران دریږي
شي پکي ورك چي د متل په تل خبر شي سړی

یوه زړه کاکړۍ نغاړم په غزل کي دلته
هغه هم دا چي تر ما تر سې تا له درشي سړی

له هغه چا څه توقع بېکار ده څومره قدر
د بل په زور چي معتبر شي زورور شي سړی

خوار له خوارۍ مجرمه نه مري خو اوس پېښنه دا ده
سړي خواره شو باداران د چا نوکر شي سړی

✷✷✷✷

☼

چي څو قدمه واخلم سمه لاړ تر سترګو راشي
اوري مي په پښوکي تم شم مار تر سترګو راشي

حېران يم ورته تم شمه چي چا دي راوستلي
په ښار کي د مئينو چي اغيار تر سترګو راشي

پيدا يې کړم خوشحاله يم چي لوی يې کړم پښتون
بيا وژاړم نجيب غوندي په دار تر سترګو راشي

زړه خو راته وائي چي هر څه ورکړه خو نشته
کله چي غريب مجبور او خوار تر سترګو راشي

ښه که خپل کردار کړمه ، مجرمه خو هم دلته
په بدو کردارو کي خپل کردار تر سترګو راشي

✷✷✷✷

☼

تـــول مـــي راوړی دی هستي تلمه

له دروغژن سره راستي تلمه

یـــو تجـــربه کـــوم د وخت د پـــاره

ستـا لـــه بدي ســره نېـــکي تلمه

دومره مي ګوره حق جوړېږي که نه

زه چي هستي ســره نیستي تلمـه

قصــور به وګــورو د دې دی کــه زما

نن لـه مستي سره سُستي تلمه

بیـــا بـه و بل تــه مجـــرم وایم مجرم

اول بــــه خپلـــه بنـــدګــــي تلمه

✷✷✷✷

☼

هم راته وږغیږي هم راته اشنا وخاندي

چې سترګي نه وراړوم پر ما حیا وخاندي

یو زما د پاره زموږ د کلي لاهغه دستور دی

چي سره مخ شو زه پر دوی او دوی پر ما و خاندي

قسم په خدای دی چي تر سترګو مي بڅرکي غورځي

څوك چي پر خوار او یا د خوار پر خیر خوا و خاندي

تا چي به زما پر ناوسي خندول هغه خلګ

تر هغه نه کښېنم تر څو چي دوی پر تا وخاندي

حالاتو هسي زه مجرم دې ته جوړ کړی یمه

بیا یې فرق څه دی پر ما نن وي که سبا وخاندي

****

☼

خوښه يې نه ده چې شتمن لره چنده ټولوي
له مجبورۍ څخه دښمن لره چنده ټولوي

ما چې په ظلم پاچاهي وربانديې کړې وه خو
نن مې هغه خلګ کفن لره چنده ټولوي

دا د چا خوښه ده چې کله دې څوك داسې وکړي
چې پر ښار ګرځي خپل ميئن لره چنده ټولوي

دا چې و هر سړي ته نه درې په پتمه ګرځي
داسې ښکارېږي چې پتمن لره چنده ټولوي

دلته بس هغه تر نظر د ټولو بد ښکارېږي
څوك چې بيوزلو د وطن لره چنده ټولوي

✷✷✷✷

☼

کعبه یې نه ګڼي هر څوك داسي زړګی ورانوي
لکه ماشوم چي خپل جوړکړی کورکی ورانوي

ستړیا یې هېره ده که څه په ستړی شوی چي وو
ورته ولاړ دی خپل کورګی هغه سړی ورانوي

زما تجربه که څه بې ځایه ده نو خپله وکړه
ماشومان هر کله د مور او پلار ګرانی ورانوي

داسي اسانه ده زما قاتل ته زما وژنه
لکه چي پیغله د غُصې نه خپل منګی ورانوي

خپلوانو ونړاوۀ کلی زه خبر یم مجرم
بیا یې ناري کړې چي دا زموږ کلی پردی ورانوي

✷✷✷✷

☼

خیال دعشق په سفرسم کړم دارمان لمن کړم څیري
ځان یوسف تا ذلیخا کړم د خپل ځان لمن کړم څیري

چي شم ډیر له تیارو ستړی اخیرځان ورته کاذب کړم
د سپېدوغوندي سهارشم د اسمان لمن کړم څیري

همېشه یې په طلب یم هغه خوښي سترګي غواړم
خپلي سترګي مي ده‌وکه کړي د انجان لمن کړم څیري

چي همېش کډه په شایم څم هغه کوڅه پرېږدمه
د دې اصل سبب دا دی د ګڼران لمن کړم څیري

ځان په دې جُرم مجرم کړم دا خطا راڅخه وشي
شړم له خپله ژونده ستړی د دوران لمن کړم څیري

✷✷✷✷

☼

د جابره خلکو لویه جبریستانه تمام نه شوې
په ژړا درېږکي ګرځم قبریستانه تمام نه شوې

زه یوه تږې مرغۍ وم ژوند مي ور کړلو له لاسه
ته د هجر د دښتونو تابستانه تمام نه شوې

چې روان شوم لا روان دی زما د ژوند سترې سفرلا
د تقدیر جورکړې زما سترې جهانه تمام نه شوې

په امېد مزل کومه له مودو څخه روان یم
د یاغي دریندو کوره یاغیستانه تمام نه شوې

مجرم ټول عمر سفر درېږکي وکړ بیا لاهم ته
اې د ستونځو ستومانیو کوهستانه تمام نه شو

✷✷✷✷

کله راشي تا او کله ماله ښاره وباسي
نشته داسي څوك چي دا بلا له ښاره وباسي

نور يې په وجود کي توان د صبر تمام شوی دی
اوس دي زما ضعيف وجود امسا له ښاره وباسي

ستا په خيال سودا د يوسف وه د ستمګر په ضد
دی هم خود غرضه ذلېخا له ښاره وباسي

ګوره خدای له دوی شي که له موره خوښ دی، دی متل
دوی دي د خوارانو خېرخوا له ښاره وباسي

بل به جرم نه کوي که خوښه شي د خلکو دا
تا خو دي مجرمه خامخا له ښاره وباسي

✷✷✷✷

☼

چي توري[۴] وکړي باچاهي داسي هنر جوړوي
کاغذ را اخلي پاڼي پاڼي تري لښکر جوړوي

داسي خو ډېر وينم لګيادي چي خپل کور ورانوي
داسي څوك هم شته زموږ په قام کي چي ټبر جوړوي

دځان ځانۍ سودا پري خرڅه کړي راټول کړي يوځو
ورته ږغېږي هغه څوك چي دلته شر جوړوي

خير دی که نشته هېر يې هم نه دی دستور پخوانی
د مکتب پيغله پر کتاب باندي ګودر جوړوي

مجرمه خيال د ابادۍ يې لا په زړه کي نشته
پښتانه اوس لا هم و خپل ورور ته سنګر جوړوي

✷✷✷✷

---

[4] لفظونه

☼

ته دا کوڅه په کوڅه نه ګرزې د کلي ولي
که ګرزې بيا دي بېګانه دلته راغلي ولي

په خپله نه پوهېږم ځکه حال له تاسي کوم
زه چي يې سر په غېږ کي نيسم هغه ځغلي ولي

چي مورې يې توره په لاس راوستو مېدان ته څه شو
هغه بد مرغه توريالي خلک دي غلي ولي

څنګه شرمېږو نه ، ملګري يو د هغو خلکو
چي زمورې د قام ښه شمله ورځوانان ښاغلي ولي

مجرمه يې مجرم په دې ، نور دي نوڅه کړي دي
تا د هغو دا څو خبري دي منلي ولي

✷✷✷✷

☼

یــو د بــل پــه ژبــه نــه ســره پــوهېــږو
زه او خــپل پــه ژبــه نــه سره پــوهېــږو

د ازغــو لاټجــه لا پــا تــه ده تــر اُوســه
مــا او ګُل پــه ژبــه نــه ســره پــوهېــږو

چــي تــر اُوســه لا د لاري منځ کــي نــاست یــو
د مــنزل پــه ژبــه نــه ســره پــوهېــږو

دا چــي پـل تــر پلــه د دوارو نــه تــېرېــږي
زه او مــل پــه ژبــه نــه ســره پــوهېــږو

عــلامــه د بدبختــۍ مــجرمــه دا ده
دا چــي تــل پــه ژبــه نــه ســره پوهېــږو

✷✷✷✷

☼

منم په لوی لاس خوار او زار شو نوی نسل زما
ګناه زما وه سزا وار شو نوی نسل زما

هواروي يې ورانوي يې قطبه مه پرې ليکئ
که برابر مي پر مزار شو نوی نسل زما

اوس چي په سپکه ورته ګوري دغه واړه نړۍ
په هغو خلکو کي شمار شو نوی نسل زما

چي يې زما په وينو سره وؤ غبرګ لاسونه دچا
روان د هغه چا پر لار شو نوی نسل زما

زه دا خپل کور او وطن جوړ کړمه مجرمه په چا
د پرېدی سیمي پیره دار شو نوی نسل زما

✷✷✷✷

☼

اوس چي کېږي ناستي غونډي دي نورڅه دي
يو په بل باندي ملنډي دي نور څه دي

نیمه شپه را باندي ږغ که چي در ووځم
زما په وس خو منډي ترنډي دي نور څه دي

دا په سرو لاسو چي چغي وهي ژاړي
د پرون ناوکۍ کونډي دي نور څه دي

چي دښمن مو نه شرمېږي نه وېرېږي
دپټکي شملي مولنډي دي نور څه دي

یا دي لاره ورکه کړي د منزل ده
یا دي پښي مجرمه لنډي دي نور څه دي

✷✷✷✷

☼

نن په څه مجبور دی چي مجبورمهربان شوی دی
نه راتلو چي راغلی نو ضرور مهربان شوی دی

و يې کړه چي خوښ دي شوله ما پوښته مه کوه
داسي يو سړی پر خپله لور مهربان شوی دی

خپل يې د دوران بازار ته راوړی پکي ځوړند دی
ځکه ملاجان زما پر انځور مهربان شوی دی

اوس لا هم چي وشي عجيبه ومو ړ ته ښکاري دا
څنګه يو تر بور پر بل تر بور مهربان شوی دی

دا دي څنګه چل مجرمه وکړ چي راځي درته
خپله خپل قصور مني مغرور مهربان شوی دی

✷✷✷✷

☼

دلته وېرېږي له سنګساره ، هم له داره خلګ

ځکه خو بد وړي لاتر اوسه له سینګاره خلګ

د کار سړي دانه دانه دي پهٔکي ورك شي له ما

بدبختي دا ده دلته ډېر دي بې معیاره خلګ

چي دا د کار او ګزارې دی یا بې کاره سړی

مورږ ته چي راشي مورږ خو پېژنو له واره خلګ

نور دي نو خپله و غاصب ته سره یو موتی شي

مورږ دي په خپل حق خبر کړي مزدوکاره خلګ

چي دوی ناره د مجرم پورته کړه مجرم دی مجرم

مجرم وئیل چي داپه ذهن دي بیماره خلګ

☼

کـوه يـې، مــه کــوه اســره ، خـــبره

زه امــوخــته يــم پـــه زيــړه خـبره

مـاتـه زمـا د ګــريـوان ښــه پـتـه ده

نــه لــوګــی کېــږي پـــه وړه خـــبره

چـي جـنـګ لـــه تــورو و خــبرو تــه شــو

کـــوه يـــې تـــه کـــه دي ده زده خـــبره

د ښـــو خـبرو مــنځ کــي و ســړيه

يـــوه يــوه کـــوي کــړه خـــبره

کـه مـي پـه حق کي وي مـجرمـه لاهـم

ومـــا تـــه بـــده ښـــکاري مـــړه خـــبره

☼

دا زخم د بل څه ګڼي دردونه نه ښکاريږي
ثبوت يې ځنګه ورکړمه يادونه نه ښکاريږي

زه راغلم په دې تمه ځکه بېرته ځم روان يم
چې زه په نازېدم هغه سرونه نه ښکاريږي

حېران به مې ټول خلک وکوټلي زړه ته ناست وؤ
دا ښه دي چې مو يو او بل ته زړونه نه ښکاريږي

له منځه به يې يوسو که يې ته ورکېدل غواړې
چې بيا يې په دې شا او خواکي پلونه نه ښکاريږي

چې تا ځيني جوړکړې دی مجرم دابه مني څوک
له وخته يې لستوڼو کي لاسونه نه ښکاريږي

☼

د تصور په ګلستان کې له تا ګل جوړوم
د ویرسندري درته وایم ځان بلبل جوړوم

نه یې په نرخ ورسره ځم نه یې له کلې وزم
اوس به یو یو کې خپلوم ځان ته محفل جوړوم

نن چې وځان ته د بل چا په نظر ګورمه زه
مقصد مې شته چې له خپل ځانه څخه بل جوړوم

د ژوند له چارو څخه نه یم خلاص خیالي دنیا ته
چې ښائسته خیالونه راوړم ترې غزل جوړوم

دا وکالت به تا ته درکړم زه مجرم یم که نه
تش په خبرو دلته ناست یمه کابل جوړوم

☼

در څه چي کړه شو په بله لاړشو
يو څه به لېري له دې خپله لاړشو

اوس راته دا د بابا توره وايي
مورې له دې خپله کلې څله لاړ شو؟

امکان د پاته دلته نه لرو مورې
ځو خو به ځو ګوره چي کله لاړ شو

لار به معلومه شي چي لاړو پر دې
ضروري نه ده تر منزله لاړ شو

مجرمه دومره مو له وسه نه ده
چي د دې خپل کور تر درشله لاړ شو

☼

په تا يې څه وکړو چي ته يې کړې په دار ويده شه
دوی شو په خپله ناکراره ته کرار ويده شه

دی لاله مړو ويړيدو ما ورته ووئيل دا
په تجربه زما ګناه کاره پر مزار ويده شه

دی به کوې که دي دی وکړو ځوانه بيا دي منم
پرځنګانه باندي سر کښېږده د اغيار ويده شه

مشکل راځي د ژوندن برخه ده پروا مه کوه
خدای به اسانه کړي هر څه راشه يوار ويده شه

ما يې په ځنګ کې، يو بد خوب ليدی را وغورځېدم
مجرم، په غېږکي ټينګ کړم يار نه دی سهار ويده شه

☼

دلته مشته نه شو کوچیان او له دامانه تېرشو
دا خو سپرلی په موږه راغلی بې بارانه تېرشو

ګناه زما ده چې د بل درته مې ګوري بچې
کال بې خوارۍ او مزدورۍ پر ما ناځوانه تېرشو

نه ښتې بانې وې نه غاړې د لوګرو د خولې
دوبی د وخت په مشینانو کې ستومانه تېرشو

دا نه نظر دی نه تعویز زموږ ناداني ده اشنا
د بېلتانه تور تبخی چې مو له میانه تېرشو

ته چې و غلو ته نه خپل سر او نه خپل زر ورکوې
مجرمه خدای خبر چې دومره به اسانه تېرشو

☼

بیـا یـو چـل جوړ کـړی دی غتمـانـو نن
خپل کاروان یې لوټ کړو په لټانو نن

بیا یې بېـګانه کـوځو کې ګرځول
څه بـاور بـه وکړي په خـپلـوانـو نن

بیـا یې د چـوکۍ مـوده پوره شوله
ځکـه پـر حال ژاړي د خـوارانـو نن

زه پـه سپیـنه ږیره باندي ګډ شومه
ښه ښـکلی اتڼ وؤ د ځـوانـانـو نن

شکر دی مجرمه دومره خلګ شته
تا ورګډ وي په لیـکـوالانـو نن

☼

پروا نشته کي مات دي شي تندی ،کردار پکاردی
په دې ستـرو حالاتـو کي ژونـدی کردارپکار دی

هرکور يې کورکی دی يو دبل ولاس ته ګوري
په دې خلګو کي اوس سړی سړی کردارپکار دی

تبليغ وه هـر سړي ته ترخپـل وسه پوري وکـړه
خـو يـو ، و نـه مـنونکي ته ګونکی کـردارپکار دی

چي قدر د جونګړو محـلواله خلګ وکړي
درځـئ چي لـېوني شو لـېونی کردارپکار دی

که غواړو چي وطن يواري بيا ګل و ګلزار شي
مـجرمـه بـيانو موږ ته ګړندی کردارپکار دی

☼

ګوره چته پېغله ځنکه خپل لاسونه مرورې بیا
ورکه شوه له ځانه په تمبل لاسونه مرورې بیا

یو وارکه یې بخت ملګرتیا ونکړه نو ومنه
یاد یې لره هغه سړی تل لاسونه مرورې بیا

زه چې یې کوځه کې هسې ولیدم هغې وئیل
څه وربا ندې شوي دي پاګل لاسونه مرورې بیا

خوار شې د خوار بخته ځومره سختې یې په برخه دي
هغه ښائسته ، نازك تر ګل لاسونه مرورې بیا

یو مجرم مې مه ګڼه چې یو به یم دا یو مجرم
داسې وخت راځي چې درته سل لاسونه مرورې بیا

يو وخت مي دا لويه ګناه کوله نه مي وکړه

له تا مي ستا د زړګي غلا کوله نه مي وکړه

هغه جمعه د وطن مړو ممبر وښورا وؤ

ما چي قصه د کربلا کوله نه مي وکړه

بې پامه سترګي رانه واوښتې په لور د ښکلو

ما هم د شيخ غوندي تقوا کوله نه مي وکړه

لاس مي اوچت کړو ستا د پاره لاس مي ونيوی چا

پرون مي ستا په حق کي دعا کوله نه مي وکړه

پر دې مي وژني که مي بل جرم مجرم کړی دی

ستا په رضا به مي رضا کوله نه مي وکړه

☼

د چا دېوال چي دی د کور په دېوال پوري زما
ولي په بد نظر دي لوري ته را ګوري زما

د تيارو خلګ په روښان مستقبل نه وي خبر
ځکه خو نه دي ملامت په ما کليوري زما

زما جونګړه يې په دغه تور را ورانه کړله
چي ولي اوسې د محل په ساړه سيوري زما

خلګ په يقين وائي د دې تر پښوجنت لاتدي دی
ماته دي شك کړ را پيدا ادکي موري زما

مجرمه زه خو شاعري د قام د پاره کوم
سبا به راولي بې کار د غزل توري زما

☼

هم دا احسان به دي تهول عمر يادوم که راځي
دې ته دي غواړمه هرڅه درجاروم که راځي

که سپينه ورځ وي نور د دې په مځناڅه پوهيږي
زه به په لپولپو خاوري بادوم که راځي

نامه يې ستا،ته په نيك نام شه زما بدلون دی بې کار
خلګ پرما دي خلګ زه در پاڅوم که راځي

نيت دراتلو وکړه راځه وارخطا کيږي به نه
دا ناهواري لاري زه هواروم که راځي

که په ما کلی باروې ودې ته مات يم مجرم
يو مې په وس دی دا يو زه در باروم که راځي

☼

اوس يې راتله دي بې مځنا ستړګي ګرځولا ندي کړې

ښه دی چي ځ شي را اشنا ستړګي ګرځولاندي کړې

حال به مي څه وي چي په درکي مي دوړېږي خاوري

چي لېږي لېږي د دنيا ستړګي ګرځولاندي کړې

زما د غولي په اتڼ شين ستړګئ اوس شو حيران

چي په نړۍ کي د هر چا ستړګي ګرځولاندي کړې

دتيارو خلګ خود زورونه وتيارو ته وهي

چي باندي نهويني رڼا ستړګي ګرځولاندي کړې

مجرمه اوس چي ځان سنګار کړم څوك به وويني ما

دلرې برې پښتونحوا ستړګي ګرځولاندي کړې

☼

دنصیب کرښي که په لاس که په تندي کي وینې
پالګره یاره ! زما لپاره خوخواري کي وینې

یو څه خو شته چي بادار سوال له یو غلامه کوي
خوب چي دراشي کله کله آزادي کي وینې

لابه له ځانه سره ګونبړي لابه کاني ولي
دا دوه خویونه به هرځای په لیوني کي وینې

په سپین وېښته باندي مي مه کړه چي سپین شووېښته
پام مي پر نور وجود کوه که کمزوري کي وینې

بیا خو مجرم یم باید خلاص مي نه کړې راکه سزا
زما زندګي که د بنده په بندګي کي وینې

☼

چي کانړي زما له سره اخلي ګرندی بولي ځان

دا خو يو نه دی دلته ،هر سړی ، سړی بولي ځان

دلته بس هر سړي د خپل سر دی قسم خوړلی

چي وار د قام د خدمت راشي نوپريدی بولي ځان

پښتنه مور که ده هر چاوي سکنی دي ګڼي

په دي غلط دی هغه څوك چي ميړنی بولي ځان

چي نه په ښه اونه په بده ورځ پکارشي د چا

ژوندی خونه دی زماپه خيال هسي ژوندی بولي ځان

زه خوله وخته ورته وايم هسي دوی نه مني

چي مجرم نه دی لېونی دی لېونی بولي ځان

☼

نه په مرهم نه مي په دم استفاده کړې ده
ماپه غمونو کي له زغم استفاده کړې ده

زما د ژوندون د تېرېدو ګرانی د قام دی او بل
ما د خوشحال له شعره هم استفاده کړې ده

په سترګو وينو خو په ځان يې اخته کړي يوموږ
له ترقۍ نه نور عالم استفاده کړې ده

دا خو ډېر بدکوي چي شعر او شاعر دواړه غندي
له شاعرۍ نه لوی او کم استفاده کړې ده

يو چا وئيل مجرمه توره مي زنګو لاندي کړه
ما وئيل دابنه شو قلم استفاده کړې ده

☼

هر څومره ملګري چي په يون کي وي
رسي تر منزله که تړون کي وي

ست راته د سر د لګېدو کوي
خواند به په مړوند که په ځنګون کي وي

کار به پس له نن څخه پر دې کوؤ
دلته به څو نه ستړي کېدون کي وي

نه غوارم نور نه غوارم که داسي وي
رايې کړه ژوندون خو چي سکون کي وي

ډومه ورځ که نه وؤ زه مجرم يمه
ستا ذکريه زما په هرمضمون کي وي

☼

دا چي ورور له وروره ځغلي پېښنه څه ده
خپل چي خپل په کاڼو ولي پېښنه څه ده

تر سهاره چي وار نه کوي روان دي
ځي بارېږي له خپل کلي پېښنه څه ده

زه پر دې تحقيق کومه تحقيق غواړي
هره لار ده څلي پېښنه څه ده

دا سړی خو دومره هم نه ؤ بې صبره
کړي بې ځايه هلي ځلي پېښنه څه ده

ګناه ګار ته مجرم نه وائي مجرم خو
بې ګناه مي مجرم لولي پېښنه څه ده

☼

رانه ورك دی لویه خدایه خپل دلبر چېري پیداکړم
چي پر ځوم لوري دی تللی مرور چېري پیداکړم

خپل واړه بچي په غېږ کي یوه کونډه دا فریاد کړي
چي نن شپه کړم په کي تېره داسي در چېري پیداکړم

خود مي خواره ښتنه په کورکي سترګي ده چي وائي
خلاصوم ځان له چوپړه مقدر چېري پیداکړم

د راتلو امکان خو نشته زما دي حال حوال خو راوړي
د بیلتون په لار سفردی همسفر چېري پیداکړم

له مودو بېکي بندي یم په بند هیڅ راجوړه نه شوه
د خپل فکر له زندانه تېښتم ور چېري پیداکړم

☼

د خلکو په خدمت که مي جانان بد راته ګوري
نو خود به دټول کلي جا هلان بد راته ګوري

له لاري څخه چپ نه شي زما د خيال کاروانه
ورو ورو به ځي منزل ته رقيبان بد راته ګوري

دټولي نړۍ سترګي دي په ما او تا کي ګوره
د هر ټبر وګړي انسانان بد راته ګوري

باور لرم په ما به خپله لاړ بدله نه کړي
که هر څومره ملګري دشيطان بد راته ګوري

عبدالقادره راز مي دی په دغه تخلص کي
زه هغه مجرم نه يم چي اسمان بد راته ګوري

ته هغه سړی یې ؟

بېخي له لري يې لاسونه وهل

چي ورنژدې شوم

نژدې ورغلم

مسکی شو راته و يې ويل

ته هغه سړی يې زه خطاخونه يم ؟

ښه حجره دې وه

مېلمانه دې وو

ټنګ ټکور وو

ته بالښت ته ناست وې زه خطاخونه يم؟

ښه ياران دي وو

ښه دوستان دي وو

ښه خپلوان دي وو

ټول پر تاراټول وو زه خطاخونه يم؟

بياچي مي وليدې ناروغه وې

پربسترپروت وي

بې روزګاره وي

✷✷✷✷

څوك دي نه وو زه خطاخونه يم؟

ستاياران څه شوو

ستادوستان څه شوو

ستاخپلوان څه شوو

موردي ژړل ويل يې زه خطاخونه يم ؟

بيادي وينم ښه ياران دي

ښه دوستان دي

ښه خپلوان دي

ډلي ډلي زه خطاخونه يم ؟

زماپه خيال

كه اسمان دي دزمري په خوله كي وركي

د زمري په خوله كي مه پرېږ ده همت

خوشال وائي زه خطاخونه يم ؟

☼

دځان ناروا

په څو مره خيال مي ځړولی و
عکس د شهيد ورور پر دېوال د کوټې
ما وئيل زه به پرې خپل زړه سړوم
هم وو ښائست هم وو مشال د کوټې

دا رنګه نور عکسونه هم وو هلته
چي هغه ټول زما نژدې خپلوان وو
هم وو په دې عکسو کي زما عکسونه
چي زما خوښ وؤ، هم و ما ته ګران وؤ

خو يوه ورځ مي ته کوټې ته راغلې
زما ساده کچه حجرې ته راغلې
په دې عکسونو کي دي ښه وکتل
چي کله زما غريب خانې ته راغلې

چي ېې‌کښې ستا د خوښې خلګ نه وؤ
له تاېې ستا لاس نيوی نه غوښتلو
په خپله خوښه يې کار خپل کولو
وو خو مجبوره شی يې نه غوښتلو

❁

بـیا دي نو غاړي کړې تازه وئیل دي
دا اوس کوټه کـه بت خانه ده وروره
چي ېې کي شا وخوا عکسونه وینم
ســتا ســو عجــبه عقــیده ده وروره

❁

تــه لاخـبر نه یې تــر اوسه پــوري
عکسونه څو مره ناروا دي وروره
دلته دې ځای ته فرشتې نه راځي
دا زموږ خلګ ، ډېر ګمرا دي وروره

❁

ما وئیل هو مشره صحیح وایې ته
سبا به ټوله تصویران سېځمه
تصویر د ورور تصویر د ځان سېځمه
د دې کوټې واړه بتان سېځمه

❁

تا وئیل دغه خو بس فرض دی زما
د حق په لاره خپل دوستان خبر کړم
ده وظیفـه زمـا د حــق وېلو
باید چي هر یو مسلمان خبر کړم

❁

خالي فرېمونه په د ېوال پاته شول
ما تصويران په اور کي وسېځلو
د ټوله ژوند ، هغه ياد ګار عکسونه
ماتېر دوران په اورکي وسېځلو

❁

خو يوه ، ورځ درته حيران شومه زه
سوچو کي غرق شوم پرېشان شومه زه
تا چي و ما ته نصيحت کړی و
هغه کي ورك شوم سرګردان شومه زه
❁

ستا په موټر کي سټ تصوير را ټال وو
ور سره څنګ کي بل وزير را ټال وو
بل دي د ښار د ګوند امير را ټال وو
په ژړ ښائسته نري ځنځير را ټال وو
❁

ورته ليکلي ؤ چي زموږ مشران
دي زنده باد وي زنده باد همېشه
الله دي ګوند له بدو سترګو ساتي
بيا به موږ هم يو په اباد همېشه

اوس فرشتې دلته راځي اوکنه
تا د سفر دعا ته پرېږدي اوکنه
له حادثې نه دي ساتي اوکنه
اوس دي لږ هم مدد کوي اوکنه

☸

ځکه مې تا باندي اوس شك شو پيدا
دا څه چې وائې هغه ځله نۀ کړې
څنګه به ستا خبري ومنمه
ته چې دا ښه کارونه خپله نۀ کړې

☸

تا به وئيل دي تصويران ناروا
دغه دي خاص لکه بتان ناروا
اوس دي په خپله خپل تصوير تاال کړی
اوس ولې نه وينې د ځان ناروا

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله چي له موره څخه مینه مروره شوه
دادبدبختۍ بلا لاټوره زوروره شوه

اوس دکومي مځکي سپیلني ورته لوګی کړمه
خدایا کورنۍ مي د دیوانو له نظره شوه

ماچي د اوبوپه ځای په اوښکواوبوله تل
نه پوهیږم ه‌غه ونه ولي بې ثمره شوه

تل یې مات بنګړي اومات منګی رانه تپوس کوي
هغه پیغله څه شوله چي ورکه له ګودره شوه

خاص لکه پر غوړلوښي چي تېري کړې سرې اوبه
داسې دمجرم هره خبره بې اثره شوه

✷✷✷✷

ه‍ـــره دګـــورش‌پـه‍ـه چې زه پـرکورکوم
دا خـــوزه لـــه مـــرګـــه دژونـــد پورکوم

نـورونتـه‍ـه چـــي رســي پرخپل کورکلي
زه نـــوګــتـــه‍ـه ولـــي دلاه ـــورکـــوم

رنګ مـــذهب اونسـل تـــه‍ـه يې نه ګورم
قـــدربـــه‍ـه ده ـــرژونـــدي دم ـــورکـــوم

غـــوارم‍ـــه لـــه خـــدايه‍ـه شرم ـينده غماز
تـــل ورتـــه‍ـه سوالونـــه‍ـه پـه‍ـه سرتورکوم

ځـــان بـه‍ـه پـه زاری تري خلاصوم مجرم
زورمـــي پـه‍ـه چـــانـــه‍ـه رسي چي زورکوم

✷✷✷✷

شعري ټولګه

مینه مروره شوه

عبدالقادر مجرم

Download from:aghalibrary.cm

Get More e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library